

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра української і зарубіжної літератури

Назва курсу Нормативний/вибірковий	Методика навчання зарубіжної літератури нормативна
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр освітня програма «Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша – англійська»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2021/6 семестр / III курс; II семестр
Викладач	Копейцева Людмила Петрівна
Профайл викладача	http://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoyi-i-zarubizhnoyi-lit/sklad-kafedri-ukrayinskoyi-i-zarubizhn/kopyejtseva-lyudmila-petrivna/
Контактний тел.	(0619) 096 321 22 92
E-mail:	kopeitseva@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2633
Консультації	Очні консультації: щовівторка, згідно графіку самостійної роботи кафедри української і зарубіжної літератури Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Методика навчання зарубіжної літератури» з циклу нормативних компонентів освітньої програми здобувачів вищої освіти спеціальності 014.021 Середня освіта. (Англійська мова і література) є логічним продовженням курсу педагогіки, психології, історії зарубіжної літератури й передбачає здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження, підготовку фахівців, які здатні компетентно вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі літературної освіти або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових досліджень, формування у студентів необхідних умінь та навичок викладання зарубіжної літератури у ЗСО на основі здобутих знань.

Реалізація мети даного курсу здійснюється на основі всебічного аналізу теоретичних та практичних здобутків у методиці викладання філологічних дисциплін, гуманітарних, педагогічних дисциплін.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури» є формування знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти з викладання зарубіжної літератури у закладах середньої освіти; ознайомлення з нормативними документами МОН України щодо вивчення літератури в основній школі, здійснення аналізу шкільних програм із зарубіжної літератури, організація творчої лабораторії вчителя літератури, використання ефективних методів навчання, інноваційних технологій у навчальному процесі, дослідження загальнокультурного та творчого розвитку особистості студента/учня.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури» є:

- володіння методологічними і теоретичними основами філологічних наук, базовими знаннями з української мови, теорії та історії зарубіжної літератури, методик викладання літератури;
- уміння використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ зарубіжної літератури та методики її викладання у ЗСО;
- орієнтування в основних тенденціях, що визначають сучасний стан літературної освіти в закладах середньої освіти, проєктування педагогічної діяльності;
- керування пізнавальною діяльністю учнів, застосування найбільш ефективних способів впливу на школярів, урахування їх вікових і психологічних особливостей, створення згуртованого колективу з метою вирішення освітніх завдань;
- уміння виконувати власне дослідження (проєкт), узагальнення й оприлюднення результатів діяльності з розроблення актуальної проблеми (у

фахових виданнях, доповідях тощо); застосування експериментального дослідження в професійній діяльності.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, критично її оцінювати й аналізувати, працювати автономно та в команді.

ЗК 10. Здатність організувати освітній процес на засадах педагогічного партнерства з урахуванням можливостей для створення сприятливих психологічних умов для здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції осіб, що навчаються.

ЗК 12. Здатність організувати освітній процес, використовуючи сучасні педагогічні технології інклюзивної освіти.

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання іноземної мови та зарубіжної літератури.

ФК 11. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови.

ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ФК13 Уміння обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правомочність.

ФК14 Здатність цілевизначення, планування освітнього процесу та прогнозування його наслідків і результатів; уміння і здатність до прийняття обґрунтованих рішень

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН):

Знання

ПРН 4– теоретичних основ та основних тенденцій методики викладання англійської, німецької мов та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти;

ПРН 8 – сучасних підходів до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, екології

Вміння

ПРН 13 – бути готовими і вміти організувати освітній процес, використовуючи педагогічні технології інклюзивної освіти;

ПРН 15 – розробляти плани-конспекти уроків з англійської, німецької мов і зарубіжної літератури та методичні рекомендації щодо їх проведення.

ПРН 16 – застосовувати отримані знання при вирішенні науково-методичних і навчально-виховних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій; при розв'язанні складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; прогнозувати, проектувати та моделювати освітній процес;

ПРН 19– володіти сучасними технологіями організації навчального процесу й оцінки досягнень учнів на різних етапах навчання;

ПРН 21 – вміти здійснювати рефлексію, самоаналіз та самокорекцію здійснюваної професійної діяльності;

ПРН 23 – оцінювати педагогічні інновації щодо вивчення мов та літератури, навчальний матеріал, визначати доцільність їх впровадження в освітньо-виховний процес навчального закладу;

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	Загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	90	22	20	48

Політика курсу. Система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково описується:

- присутність на заняттях та активність здобувачів вищої освіти під час лекційних, семінарських занять;
- недопустимість пропусків та запізнень на заняття;
- неприпустимість користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу викладача;
- курс передбачає роботу в колективі, на заняттях дотримуватись правил роботи у групі, шанобливо ставитись до поглядів один одного;
- середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- дотримання здобувачами вищої освіти політики доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи; при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання;
- у разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- вчасно виконувати завдання семінарів та самостійної роботи.

7.СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література Інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1 МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК НАУКА І ДИСЦИПЛІНА ВИЩОЇ ШКОЛИ						
2	Тема 1. Методика вивчення зарубіжної літератури як наука	Лекційне заняття (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Переглянути презентацію лекції, анотувати прочитану додаткову літературу		

6	Тема 2. Зміст навчального предмета «зарубіжна література» і етапи літературної освіти в школах України. Інклюзивна освіта: сутність, поняття, термінологія	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Проаналізувати основні принципи укладання чинних програм зарубіжної літератури для 5–9 кл. Скласти календарне планування для 5 класу (на перший семестр).	5	упродовж шостого навчального семестру (перший періодичний контроль)
2	Тема 3. Формування методики вивчення зарубіжної літератури як науки	Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Відповіді на питання, тестові завдання		упродовж шостого навчального семестру (перший періодичний контроль)

2	Тема 4. Учитель зарубіжної літератури і професійні вимоги до нього. Забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими потребами.	Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Відповіді на питання, тестові завдання		впродовж шостого навчального семестру (перший періодичний контроль)
---	---	----------------------------	--	--	--	---

4	Тема 5. Шкільний підручник із зарубіжної літератури в системі педагогічної парадигми. Аналіз чинних підручників	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Відповіді на питання, тестові завдання. Реклама підручника презентація	5	упродов жшостог онавчал ьного семестр у (перший періодич ний контрол ь)
---	---	--	--	--	---	---

БЛОК 2.ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

4	Тема 1. Методи і прийоми навчання на уроках зарубіжної літератури. Особистісно-орієнтовані методи і підходи навчання з урахуванням індивідуальних особливостей дітей з особливими потребами.	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (4 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 19, 20, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	підготуватися до моделювання ділової гри з вивчення казок у 5 класі використовуючи запропоновану літературу, дати характеристик у інтерактивним методам навчання; Зробити огляд методичних статей, вміщених у журналі „Всесвітня література ” за 2019 – 2020 рр.,	5	упродов жшостог онавчал ьного семестр у (перший періодич ний контрол ь)
---	--	---	--	---	---	---

				присвячених проблемно-пошуковим методам та зробити анотації до них.		
2	Тема 2. Специфіка та ефективність уроку зарубіжної літератури	Семінарське заняття (4 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 24, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Відповіді на питання, тестові завдання; здійснити аналіз уроку з журналу «Зарубіжна література в школі»	5	упродовжшостогонавчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 3. Типологія уроків зарубіжної літератури Мотиваційне забезпечення уроку літератури	Лекційне заняття (4 год.) Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 24, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	анотувати прочитану додаткову літературу; скласти план-конспект уроку за однією з тем, які вивчаються у 7–8 класах.		упродовжшостогонавчального семестру (перший періодичний контроль)
4	Тема 5. Структура уроку літератури (моделювання)	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 24, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	за схемою, запропонованою у лекції; ознайомитися із схемою аналізу уроку літератури, підготуватися до аналізу запропонован		упродовжшостогонавчального семестру (перший періодичний контроль)

				ого уроку		ь)
2	Тема 6. Вивчення біографії письменника	Лекційне заняття (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 24, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Демонстрація презентації, перегляд фрагментів відео, використання електронного підручника		упродов жшостог онавчал ьного семестр у (другий періодич ний контрол ь)
2	Особливості розповіді про письменника у середніх класах	Семінарське заняття (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Розробити фрагмент уроку вивчення життєпису письменника у 7 класі	5	упродов жшостог онавчал ьного семестр у (другий періодич ний контрол ь)
БЛОК 3 ОСНОВНІ ЕТАПИ РОБОТИ НАД ХУДОЖНІМ ТВОРОМ						
4	Тема 1. Етапи роботи над літературно- художнім твором	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	анотувати прочитану додаткову літературу; розробити фрагмент вступного заняття для 6 класу (тема на вибір студента)	5	упродов жшостог онавчал ьного семестр у (другий періодич ний контрол ь)

4	Тема 2. Читання художнього твору та його види	Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Відповіді на питання, тестові завдання. Виразне читання напам'ять віршів за шкільною програмою для 7 класу (на вибір студента)		упродов жшостог онавчал ьного семестр у (другий періодич ний контрол ь)
4	Тема 3. Підсумкові заняття як завершальни й етап вивчення твору чи творчості письменника	Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Розробити підс умкове заняття, використовую чи елементи гри у 5 класі		упродов жшостог онавчал ьного семестр у (другий періодич ний контрол ь)
БЛОК 4 ВИВЧЕННЯ ТВОРІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ						
4	Тема 1. Методологія і методика аналізу художнього твору	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	розробити систему запитань та завдань для організації аналізу твору, підготув ати приклади фрагментів уроків з	5	упродов жшостог онавчал ьного семестр у (другий періодич ний контрол

				різними видами компаративно го аналізу		ь)
4	Тема 2. Вивчення епічних творів у школі	Лекційне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Підготувати фрагмент уроку аналізу епічного твору, використовую чи цілісний шлях		упродов жшостог онавчал ьного семестр у (другий періодич ний контрол ь)
4	Тема 3. Вивчення ліричних творів	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 2, 5, 6 8, 13, , 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Вивчити вірші напам'ять (на вибір студента) за шкільною програмою для 5–9 кл.	5	
4	Тема 4. Вивчення драматичних творів	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–5; 2, 5, 6 8, 13, , 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Переглянути театральну виставу за мотивами п'єс М.Гоголя (на вибір студента), написати рецензію на неї		
4	Тема 5. Методичні форми і	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–5; 2, 5, 6 8, 13, ,	Відповіді на питання, тестові		

	прийоми роботи над образом-персонажем		16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	завдання		
4	Тема 6. Методичні проблеми вивчення стилю письменника	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–5; 2, 5, 6 8, 13, , 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Відповіді на питання, тестові завдання		
4	Тема 7. Формування в учнів теоретико-літературних понять	Лекційне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–5; 2, 5, 6 8, 13, , 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	анотувати прочитану додаткову літературу, розробити літературні ігри для узагальнення знань з теоретико-літературних понять		упродовж шостого семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 8. Розвиток писемного мовлення	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–5; 2, 5, 6 8, 13, , 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	анотувати прочитану додаткову літературу, скласти теми творів до одного із творів зарубіжної літератури, які вивчаються у школі (не менше п'яти)		упродовж шостого навчального семестру (другий періодичний контроль)
4	Тема 9. Огляд журнальної	Самостійна робота	Література: 1–5;	Розглянути статті,		упродовж шостого

	періодики	(2 год.)	2, 5, 6 8, 13, , 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	присвячені проблемам аналізу художнього твору в школі; Дати рецензію на одну статтю з методики.		онавчал ьного семестр у (другий періодич ний контрол ь)
4	Тема 10. Позакласна й позашкільна робота з літератури	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–5; 2, 3, 5, 6 8, 13, , 16, 25 Інформаційні ресурси: 1,2, 4, 11	Анотувати прочитану додаткову літературу, ознайомитися з програмами факультативн их курсів, проана лізувати їх (одна – за вибором); , підготувати сценарій позакласного заходу з зарубіжної літератури		упродов ж шостого навчаль ного семестр у (другий періодич ний контрол ь)

7.2. СТРУКТУРА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Методика вивчення зарубіжної літератури як наука	<p>1. Педагогічна освіта на зламі ХІХ–початку ХХст. Внесок у розвиток методики викладання літератури педагогів Х. Алчевської, Т. Лубенця, С. Русової, Т. Ващенко та ін.</p> <p>2. Розвиток методичної думки в умовах радянського періоду створення української школи.</p>

	<p>3. Роль педагогічної спадщини А. С. Макаренка і В. О. Сухомлинського для подальшого розвитку методики викладання літератури.</p> <p>4. Методика викладання зарубіжної літератури як наука (предмет, зміст, структура, специфіка курсу).</p>
Зміст навчального предмета «зарубіжна література» і етапи літературної освіти в школах України.	<p>1. Шкільна програма як документ про зміст навчального предмета «зарубіжна література». Інваріантність програм.</p> <p>2. Принципи побудови і структура програм із зарубіжної літератури.</p> <p>3. Календарний план учителя-словесника. Творчий підхід до викладання літератури.</p> <p>4. Навчально-методичний комплекс (підручники, хрестоматії, посібники, інформативні збірники, журнальна та газетна періодика, тексти літературно-художніх творів).</p> <p>5. Інклюзивна освіта: сутність, поняття, термінологія.</p>
Методи і прийоми навчання на уроках зарубіжної літератури. Особистісно-орієнтовані методи і підходи навчання з урахуванням індивідуальних особливостей дітей з особливими потребами.	<p>1. Поняття про методи навчання на уроках зарубіжної літератури в ЗСО.</p> <p>2. Класифікація методів навчання на уроках літератури.</p> <p>3. Лекція, бесіда, самостійна робота як навчальні методи на уроці зарубіжної літератури.</p> <p>4. Метод та прийом. Взаємозв'язок методів у процесі вивчення художнього твору.</p> <p>5. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання для реалізації освітньо-виховних завдань уроку зарубіжної літератури</p>
Типологія уроків зарубіжної літератури	<p>1. Урок та основні вимоги до нього.</p> <p>2. Проблема типології уроків зарубіжної літератури.</p> <p>3. Шляхи підвищення ефективності уроку зарубіжної літератури.</p> <p>4. Особливості уроків позакласного читання.</p> <p>5. Підготовка і планування уроків</p>

	зарубіжної літератури.
Вивчення біографії письменника в ЗСО.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання вивчення біографії письменника у школі. 2. Принципи вивчення біографії письменника. 3. Джерела вивчення біографії. 4. Форми, методи і прийоми вивчення біографії письменника у середніх класах.
Етапи роботи над літературно-художнім твором	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи роботи над літературно-художнім твором. 2. Підготовка учнів до сприймання твору: <ol style="list-style-type: none"> а) значення вступних занять; б) види, форми проведення вступних занять. в) особливості вступних занять у середніх класах. 3. Ознайомлення з літературно-художнім текстом. Читання твору і його види. 4. Аналіз художнього твору. 5. Підсумкові заняття та методичні рекомендації до них.
Методологія і методика аналізу художнього твору	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи аналізу. 2. Методологічні засади та закони аналізу твору. 3. Підходи до вивчення твору. 4. Прийоми аналізу. 5. Шляхи аналізу літературно-художнього твору <ol style="list-style-type: none"> а) цілісний шлях аналізу. б) пообразний шлях аналізу твору. в) проблемно-тематичний шлях аналізу твору. г) композиційний шлях аналізу художнього тексту. д) комплексний шлях аналізу.
Вивчення епічних творів у школі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості вивчення епічних творів. 2. Види роботи під час вивчення епічних творів. 3. Аналіз епічних творів: <ol style="list-style-type: none"> а) послідовний / цілісний; б) пообразний; в) проблемно-тематичний.

Особливості вивчення ліричних творів у ЗСО	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості вивчення ліричних творів. 2. Види роботи на уроці зарубіжної літератури під час вивчення епічних творів. 3. Аналіз ліричних творів. 4. Використання інноваційних методів у процесі аналізу ліричних творів.
Формування в учнів теоретико-літературних понять	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретико-літературні відомості як невід’ємна частина шкільного курсу зарубіжної літератури 2. Засвоєння теоретико-літературних понять у середніх класах 3. Рівні теоретико-літературних понять у шкільній програмі з зарубіжної літератури. 4. Структурування змісту засвоєння теоретико-літературних знань.

7.3. СТРУКТУРА КУРСУ (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Теми семінарських занять	Зміст семінарських занять
Зміст навчального предмета «зарубіжна література» і етапи літературної освіти в школах України	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державні документи про літературну освіту. 2. Інваріантність шкільної програми для основної школи. Зарубіжна література. 5–9 класи. 3. Принципи побудови і структура програм з зарубіжної літератури. 4. Календарний план учителя-словесника. 5. Навчально-методичний комплекс (підручники, хрестоматії, підручники-хрестоматії, посібники, практикуми з літератури, журнальна та газетна періодика, тексти літературно-художніх творів). 6. Інклюзивна освіта: сутність, поняття, термінологія.
Шкільний підручник з зарубіжної літератури в системі педагогічної парадигми. Аналіз чинних	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1. Загальнодидактичні вимоги до підручника. 2. 2. Специфічні вимоги до підручника з

підручників.	зарубіжної літератури. 3. 3.Методичні рекомендації до укладання підручника.
Методи та прийоми навчання на уроках зарубіжної літератури	1. Поняття про методи навчання на уроках літератури. 2. Класифікація методів навчання на уроках літератури. 3. Лекція, бесіда, самостійна робота як навчальні методи на уроці літератури. 4. Метод та прийом. Взаємозв'язок методів у процесі вивчення художнього твору. 5. Інтерактивні методи навчання зарубіжної літератури
Типологія уроків зарубіжної літератури	1. Проблема типології уроків літератури. 2. Шляхи підвищення ефективності уроку зарубіжної літератури. 3. Особливості уроків позакласного читання. 4. Етапи підготовки і планування уроків зарубіжної літератури.
Вивчення життєпису письменника в школі	1. Завдання вивчення біографії письменника у школі. 2. Принципи вивчення біографії письменника. 3. Джерела вивчення біографії. 4. Форми, методи і прийоми вивчення біографії письменника в основній школі.
Етапи роботи над літературно-художнім твором	1. Основні етапи роботи над літературно-художнім твором. 2. Підготовка учнів до сприймання твору: а) значення вступних занять; б) види, форми проведення вступних занять. в) особливості вступних занять у середніх та старших класах. 3. Ознайомлення з літературно-художнім текстом. Читання твору і його

	види. 4. Аналіз художнього твору. 5. Підсумкові заняття та методичні рекомендації до них.
Аналіз літературно-художнього твору в школі	1. Принципи аналізу художнього тексту. 2. Методологічні засади та закони аналізу твору. 3. Підходи до вивчення твору. 4. Прийоми аналізу художнього твору. 5. Шляхи аналізу літературно-художнього твору в основній школі: а) цілісний шлях аналізу; б) пообразний шлях аналізу твору; в) проблемно-тематичний шлях аналізу твору; г) композиційний шлях аналізу.
Методологія аналізу ліричного твору в середній ланці	1. Особливості вивчення лірики в школі: а) образ автора; б) образ ліричного героя. 2. Принципи аналізу ліричних творів. 3. Основні засади аналізу ліричного твору. 4. Літературознавчі шляхи і методи вивчення лірики у 5–9 класах. 5. Уніфікований алгоритм та актуалізація вивчення лірики у 5–9 класах.

7.4 СТРУКТУРА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Формування методики вивчення зарубіжної літератури як науки	1. Психологічні основи методики зарубіжної літератури 2. Предмет, об'єкт дослідження. 3. Складові методики викладання зарубіжної літератури. 4. Специфіка методики зарубіжної літератури.

Учитель зарубіжної літератури і професійні вимоги до нього	<ol style="list-style-type: none"> 1. Професійні якості вчителя зарубіжної літератури. 2. Фундаментальні знання і вміння вчителя-словесника. 3. Об'єктивні умови виявлення творчості вчителя. 4. Реалізація професійних знань і вмінь учителя-словесника. 5. Професійне вдосконалення учителя зарубіжної літератури.
Аналіз чинних підручників	<ol style="list-style-type: none"> 4. 1. Загальнодидактичні вимоги до підручника. 5. 2. Специфічні вимоги до підручника з зарубіжної літератури. 3. Методичні рекомендації до укладання підручника.
Мотиваційне забезпечення уроку літературит	<ol style="list-style-type: none"> 1. Умови керування педагогічним процесом. 2. Обов'язкові умови моделювання навчального процесу. 3. Найважливіші потреби, які необхідно розвивати в учнів. 4. Педагогічні впливи на певні потреби.
Читання художнього твору в школі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види читання. 2. Основні вимоги до читця. 3. Основні види (методи) виразно-художнього читання. 4. Структурні варіанти впровадження виразно-художнього читання на уроках літератури. 5. Сутність позакласного читання як процесу, яким керує школа.
Підсумкові заняття як завершальний етап вивчення твору чи творчості письменника	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль підсумкових занять з літератури. 2. Особливості проведення підсумкових занять у середніх і старших класах. 3. Зміст підсумкових занять у середніх і старших класах. 4. Засоби, які сприяють активізації розумової діяльності учнів і вносять різноманітність у проведення підсумкових занять.
Вивчення епічних творів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги, які передбачають проведення аналізу епічного твору на належному науковому рівні.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Чому і як саме жанрова природа твору впливає на методику його аналізу в школі? 3. Особливості епосу. 4. Принципи аналізу художнього твору.
Вивчення ліричних творів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи вивчення художнього твору. 2. Шляхи аналізу художнього твору. 3. Своєрідність мовної структури ліричного тексту. 4. Римо-ритмічна організація ліричного тексту.
Специфіка вивчення драматичних творів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості різноманіття жанрів та жанрових форм драми. 2. Специфіка вивчення драматичного твору в основній школі.
Методичні форми і прийоми роботи над образом-персонажем	<ol style="list-style-type: none"> 1. Художній образ як ключова категорія мистецтва. 2. Методичні аспекти вивчення літературного образу, героя. 3. Індивідуальна інтерпретація художнього образу-персонажа на уроках зарубіжної літератури основної школи.
Основні етапи роботи над літературно-художнім твором	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи роботи над літературно-художнім твором. 2. Підготовка учнів до сприймання твору: 3. Ознайомлення з літературно-художнім текстом. Читання твору і його види. 4. Аналіз художнього твору. 5. Підсумкові заняття та методичні рекомендації до них.
Формування в учнів теоретико-літературних понять.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення літературно-критичних статей. 2. Шляхи процесу формування теоретико-літературних понять. 3. Етапи процесу формування теоретико-літературних понять. 4. Види робіт у процесі вивчення елементів теорії літератури.
Огляд літературних статей журналу “Всесвітня література” в середніх навчальних закладах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Полеміка навколо питань викладання зарубіжної літератури в школі. 2. Статті журнальної періодици, присвячені новим іменам у шкільній програмі.

України	3. Статті, присвячені проблемам аналізу художнього твору в школі.
Позакласна й позашкільна робота з літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гурткова робота як основна форма реалізації позакласної й позашкільної освіти школярів. 2. Типи гуртків. 3. Зміст роботи гуртків. 4. Літературно-художня творчість учнів на уроках зарубіжної літератури та в позакласній роботі.. 5. Науково-літературознавча робота.
Розвиток писемного зв'язного мовлення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика проведення переказів та творчих робіт на уроках зарубіжної літератури. 2. Критерії оцінювання усних і письмових творчих завдань

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача вищої освіти на семінарських заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача вищої освіти на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p>
--	--

	<p>здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Якщо підсумковим контролем вивчення дисципліни є диференційований або недиференційований залік, то набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування.</p> <p>Якщо підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
Семінарські заняття	<p>«5» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконав усі тестові завдання. Здатен виокремлювати суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконав більшість тестових завдань. Студент здатен виокремлювати суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно виконав половину тестових завдань. Має ускладнення під час виокремлення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та</p>

	обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.
Умови отримання підсумкового контролю (залік)	Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю. Загальна сума балів з дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури» складається з усіх видів навчальної діяльності під час опанування курсом. Залік студент отримує з дисципліни з певною кількістю балів (60 і більше).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 320 с.
2. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах. К.: Ленвіт, 2000. 240. [підручник для студентів-філологів]
<http://194.44.152.155/elib/local/sk721423.pdf>
3. Наукові основи методики викладання літератури [Навчально-методичний посібник] / За редакцією Н.Й.Волошиної. К.: Ленвіт, 2002. 344 с.
4. Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. К. : Міленіум, 2019. 110 с. URL: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/>
5. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури у школі. [навчальний посібник]. К.: Кондор, 2007. 316 с.
http://library.udpu.org.ua/library_files/437729.pdf

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бабенко В. Порівняльний аналіз оригіналу й перекладу під час вивчення зарубіжної літератури. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2005. № 6. С. 39–42.
2. Браже Т. Целостное изучение зпического произведения: пособие для учителя. СПб : Глагол, 2000. 271 с.
3. Волинець І. Позакласна робота з літературного краєзнавства в курсі світової літератури. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/14/statti/volinec.htm
4. Волинець І. Методичні аспекти вивчення літературного краєзнавства у профільній школі. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/11/statti/volinec.htm
5. Волинець І. Організація вивчення літературного краєзнавства на уроках зарубіжної літератури. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2008. № 1. С. 8–14.
6. Галенко А. Культурологічна компетентність у структурі професійних компетентностей студентів філологічних спеціальностей. *Науковий вісник Донбасу*. 2012. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_4_25
7. Гузь О. До опанування засад методики навчального діалогу та особливостей структури сучасного уроку літератури. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2006. № 11–12.
8. Дем'яненко О. Система творчих завдань у процесі навчання зарубіжної літератури (5-8 класи) : науково-методичний посібник. Біла Церква : КОПОПК, 2009. 173 с. URL: http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/2191/1/Systema_tvorchyh_z.pdf
9. Ісаєва О. Матеріали з методики викладання зарубіжної літератури. URL: <http://www.isaieva.kiev.ua/student-us.html>
10. Ісаєва О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури. К. : Ленвіт, 2000. 184 с.
11. Ісаєва О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. 380 с.
12. Клименко Ж. Міжсеміотичний переклад як засіб поглибленого вивчення художнього твору: методичні рекомендації щодо використання зразків такого перекладу. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2007. №3. С. 6–8.
13. Клименко Ж. Порівняння оригіналу й перекладу в процесі вивчення зарубіжної літератури в старших класах. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. № 6. С. 16–20.

14. Клименко Ж. Розкриття значення перекладної літератури як важливого чинника формування української нації. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 6. С. 36–39.

15. Клименко Ж. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. Київ : Вид- во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. - 340 с. URL: <http://nashaucheba.ru/v>

16. Клименко Ж. Шкільний курс «Зарубіжна література» як чинник формування української ідентичності учнів. *Актуальні проблеми професійної підготовки студентів-філологів до роботи в сучасному освітньому просторі* : збірник статей. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. Вип. 1. 37–49. URL: <http://194.44.152.155/files/zbirnyky/>

17. Коломієць Н., Яременко Н. Культурологічна компетенція в контексті фахової підготовки вчителя зарубіжної літератури. *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки. Кропивницький, 2020. Вип. 187. С. 665–670. URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/filology/Issue_187_FN.pdf

18. Копейцева Л.П. Методичні рекомендації до семінарських та самостійних робіт з курсу «Методика вивчення зарубіжної літератури» // Методичні рекомендації до семінарських та самостійних робіт з курсу «Методика вивчення зарубіжної літератури» / Уклад. : Л.П.Копейцева, Ю.М.Єгорова. – Мелітополь, 2014. – 50 с

19. Копейцева Л.П. Методичні рекомендації до курсу «Методика вивчення світової літератури у ВНЗ» / Уклад. : Л.П.Копейцева, Ю.М.Єгорова, Г.М.Пономарець. Мелітополь, 2017. – 50 с.

20. Копейцева Л.П. Методичні рекомендації до курсу «Методика вивчення світової літератури на старшому етапі в закладах середньої освіти» / Уклад. : Л.П.Копейцева, Ю.М.Єгорова, Г.М.Пономарець. Мелітополь, 2017. 50 с.

21. Костюк О.М. Методичні засади індивідуалізації викладання зарубіжної літератури // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2000. №5. С.2

22. Куцевол О. Методи навчання на уроках зарубіжної літератури в середніх класах. *Всесвітня література та культура в середніх навчальних закладах України*. 2001. № 12. С. 2–11.

23. Мазуркевич О.Р. Метод і творчість. К.: Рад. школа, 1973. 255 с.

24. Матюшкіна Т. Використання логічних схем-конспектів на уроках зарубіжної літератури : посібник для вчителя. Чернігів : ЧОП КППО, 1999. 64с.

25. Небеленчук І. Елементи компаративного аналізу у шкільному вивченні як засіб формування навчально-дослідницьких умінь школярів. *Освітній інтернет-навігатор*. URL:

26. Небеленчук І. Мультимедійний супровід уроків літератури. *Технологія фахової майстерності: електронні освітні ресурси та*

технології.2015. URL: <http://timso.koippo.kr.ua/hmura11/multymedijnyj-suprovid-urokiv-literatury/comment-page-1/>

27. ОнковичГ. В. Медіаосвітні технології компетентнісний підхід. *Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України* : матеріали методологічного семінару. Київ : Педагогічна думка, 2009. С. 206–217.

28. Освіта. Стратегія України 2030. Київ, 2019. 35 с. URL: https://www.slideshare.net/UIFuture/2030-148758034?fbclid=IwAR138DX6lK6RES3E9cjOZcWVGzwngsnaseckjxAhBWN0Ye9jBH_p6PJad8

29. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади): <http://ae-lib.narod.ru>

2. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>

3. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>

4. Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>

5. www.nbuv.gov.ua – Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;

6. Офіційний сайт МДПУ;

7. Офіційний сайт філологічного факультету;

8. Бібліотека імені М. Лермонтова;

9. Бібліотека Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;

10. Бібліотека кафедри української і зарубіжної літератури;

11. Інтернет-ресурси.

• Барахович І.І. Формирование коммуникативной компетентности будущего учителя// Всероссийский августовский Интернет-педсовет-2017 <http://pedsovet.alledu.ru>

• Гондюл В.П. Методика викладання у вищій школі. Матеріали до курсу лекцій / Електронний варіант. К.: ІМВ КНУТШ, 2000. <http://mi.iir.kiev.ua/progsubj/opp/index.html>

• Ланин Б.А. Интеграция Интернета в литературное образование. <http://www.ioso.ru/ts/s010608/lanin.htm>

•Шадрина Л.И. О гуманитаризации филологического образования в русле национальной идеи и профессиональной подготовки.
<http://www.ostu.ru/conf/soc2002/papers/shadrina.htm>

•Барчук В. С. Майстерність вчителя. Стаття-роздум [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30682/

•Химера Н.В. Сущность педагогического мастерства учителя зарубежной литературы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/4/statti/4himera/4himera.htm

•Програма з зарубіжної літератури 5-12 класи / За ред.. Д. С. Наливайко. К., 2005. або [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://svitova-litera.at.ua/board/dokumenti_mon/programa_quot_zarubizhna_literatura_5_12_klasi_quot/2-1-0-8

Викладач

Копейцева Л.П.